

Környezetvédelmi
Szolgáltatók és Gyártók
Szövetsége

A szombathelyi azbesztszennyezés felszámolására és kezelésére készített javaslatcsomag

A KÖSZGYSZ a **European Water Association (EWA)**, az **International Solid Waste Association (ISWA)** és a **Network for Industrial Contaminated Land in Europe (NICOLE)** tagja.

Tartalomjegyzék

Általános tudnivalók az azbesztről.....	2
Szabályozási háttér és határértékek.....	2
Szombathelyi helyzetkép	4
Szakmai álláspont	5
Javaslatok.....	7
Felajánlások	7
Nemzetközi kitekintés.....	8
Linkgyűjtemény	8
Melléletek	8
1. melléklet: Szakértői vélemény	8
2. melléklet: AJBH – azbeszttartalmú építőanyag bontása miatti környezetveszélyeztetés (2023).....	8
3. melléklet: AJBH – Lőrinci azbesztcementgyár bontása (2018)	8
4. melléklet: EPA – Framework for Investigating Asbestos-contaminated Superfund Sites (2008).....	8

Általános tudnivalók az azbesztről

Az azbeszt egy természetes anyag (pontosabban több, hasonló szerkezetű anyag gyűjtő megnevezése), mely Magyarországon természetes formában ritkán, de nem műrevaló (gazdaságosan kitermelhető) mennyiségben fordul elő (Mo. Előfordulások: **Csódi-hegy, Dunabogdány, Felsőcsatár és környéke, velemi és bozsoki zöldpalák**). Előnyös tulajdonságai miatt korábban sok, elsősorban építőipari felhasználása volt, így Magyarországon is megtalálható az antropogén környezetben, elsősorban tetőfedő anyagként (azbesztpala), csővezetékek anyagaként (azbesztcement csövek), és hőszigetelő, vagy égésgátló anyagként (szórt azbeszt). A szálak szerkezetű azbeszt levegőben szálló rostjai belélegezve rákot okoznak, ezért felhasználását világszerte betiltották. Magyarországon 1995-ben megszűnt az azbesztpala gyártása, és 2004. január 1. óta tilos az azbeszt-tartalmú termékek forgalomba hozatala.

Szabályozási háttér és határértékek

A REACH-rendelet alapján az Európai Unió 2004 óta teljeskörűen tiltja az azbeszt felhasználását (Annex XVII)¹, Magyarországon ugyanez az év a tiltás kezdete. Az azbeszt az 1272/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet² VI. mellékletének 3. része értelmében az 1A. kategóriába besorolt rákkeltő anyag. Metamorf szilikát ásványok (szerpentinek, amfibolok) szálak megjelenési formája, amelyek kémiai összetételük és megjelenési formájuk szerint többfélék lehetnek.

A REACH-rendelet tiltása alapján az azbesztet annak természetes, geológiai formájában és ipari termékként történő előállításában sem szabad felhasználni, forgalomba hozni. A tiltás tehát egyértelműen vonatkozik az ásványi nyersanyagként kitermelt azbeszt-tartalmú kőzúzaléokra is.

Az azbeszt-tartalmú anyagok kezelésére vonatkozó követelményeket az EU szabályozása „a munkájuk során azbeszttel kapcsolatos kockázatoknak kitett munkavállalók védelméről” szóló 2009/148/EK irányelvben rögzíti, amelyet legutóbb az (EU) 2023/2668 irányelvvel módosítottak, jelentősen szigorítva az eljárási szabályokat. A megújított irányelvnek megfelelő hazai szabályokat az azbeszttel kapcsolatos kockázatoknak kitett munkavállalók védelméről szóló, 2025. december 22-től hatályos 40/2025. (XII. 19.) NGM rendelet állapítja meg.

---

¹ A Bizottság (EU) 2016/1005 rendelete (2016. június 22.) a 1907/2006/EK rendelet XVII. mellékletének módosításáról az azbesztszálak (krizotil) tekintetében (REACH)

² Az Európai Parlament és a Tanács 1272/2008/EK rendelete (2008. december 16.) az anyagok és keverékek osztályozásáról, címkézéséről és csomagolásáról, a 67/548/EGK és az 1999/45/EK irányelv módosításáról és hatályon kívül helyezéséről, valamint az 1907/2006/EK rendelet módosításáról

A szabályozás értelmében azbesztnak minősül:

- aktinolit azbeszt, CAS-szám: 77536-66-4;
- grünerit (amozit) azbeszt, CAS-szám: 12172-73-5;
- antofillit azbeszt, CAS-szám: 77536-67-5;
- krizotil, CAS-szám: 12001-29-5;
- krokidolit, CAS-szám: 12001-28-4;
- tremolit azbeszt, CAS-szám: 77536-68-6.

2026-tól a korábbinál tízszer szigorúbb határérték vonatkozik a munkahelyi levegő azbesztrost-koncentrációjára: a korábbi $0,1 \text{ rost/cm}^3$ helyett $0,01 \text{ rost/cm}^3$ a megengedett maximum (8 órás idővel súlyozott átlag, TWA). Emellett A rendelet hatályba lépésétől számítva, a rostsámlálást elektronmikroszkópos módszer vagy bármely olyan alternatív módszer segítségével kell elvégezni, amely azzal egyenértékű vagy pontosabb eredményeket biztosít. 2029. december 21-től kizárólag az elektronmikroszkópos mérési módszer használata lehetséges, amely a jelenlegi fáziskontraszt-mikroszkópnál érzékenyebb, és a legvékonyabb azbesztszálakat is kimutatja. A jövőben csak hatósági engedéllyel lehet bontási vagy azbesztmentesítési munkát végezni, továbbá minden, 2005 előtt épült épület esetében kötelező az azbeszt jelenlétének előzetes feltárása. Kötelező a munkavállalók képzése és védőfelszerelés-használata, valamint az azbeszttel összefüggő foglalkozási megbetegedések nyilvántartása is.

Tekintettel a teljes körű forgalmazási és felhasználási tilalomra, az azbeszt kiporzásából adódó környezeti és egészségügyi kockázatokra a tiltás előtt felhasznált, beépített azbeszt-tartalmú anyagokat a fenti szabályok szerint kell a humán környezetből eltávolítani. Az eltávolított azbeszt-tartalmú anyagok és tárgyak a hulladékgazdálkodási szabályozások értelmében veszélyes hulladéknak minősülnek, ismételt felhasználásuk, hasznosításuk tilos. Így ezek egyetlen kezelési módja az aprózódást és kiporzást kizáró elhelyezés, a környezettől való elszigetelése, azaz a megfelelő biztonságot garantáló hulladéklerakóban történő ártalmatlanítás.

Az elmúlt évtizedekben a humán környezetből folyamatos az azbeszttartalmú anyagok eltávolítása, és veszélyes hulladékként történő ártalmatlanítása (HAK 17 06 05* azbeszttartalmú építőanyagok; HAK 17 06 01* azbeszttartalmú szigetelőanyag). Az azbesztmentesítés feltételrendszere jelentősen szigorodott, ennek ellenére még mindig jelentős az illegális, szakszerűtlen azbesztmentesítés. Az azbesztmentesítési munka sok esetben a szabályok figyelmen kívül hagyásával zajlik.

A mentesítésből származó hulladék szállításának feltételeit egyrészt a már hivatkozott 40/2025. (XII. 19.) NGM rendelet, másrészt a vonatkozó hulladékgazdálkodási előírások (2012. évi CLXXXV. törvény a hulladékról, 225/2015. (VIII. 7.) Korm. rendelet a veszélyes hulladékkal kapcsolatos egyes tevékenységek részletes szabályairól), míg az ártalmatlanítás feltételeit a hulladéklerakással, valamint a hulladéklerakóval kapcsolatos egyes szabályokról és feltételekről szóló 20/2006. (IV. 5.) KvVM rendelet, ezen belül

speciálisan a 2. melléklet „2.2.2. Azbeszttartalmú hulladék lerakása B1b alkategóriába sorolt hulladéklerakón” pontja állapítja meg.

Szombathelyi helyzetkép

A **szombathelyi Oladi Plató városrészben kialakult azbesztszennyezési ügy** az elmúlt évek egyik legsúlyosabb környezet-egészségügyi válsága lehet. A napi szintű híradásokba is bekerült.

Az ügy alapját egy olyan útépitési, illetve útfelújítási beruházás képezi, amelynek során az érintett utcák burkolásához Ausztriából származó, később azbeszttartalmúnak bizonyult kőzúzalékot használtak fel. Megállapítást nyert, hogy e kőzúzalék azbeszttet tartalmaz, amely a gépjárműforgalom, valamint az időjárás és eróziós hatások következtében fokozatosan porlódik, morzsolódik és jelentős mennyiségben a környezetbe, elsősorban a levegőbe jut. Mindez az azbeszt szálak belégzésével veszélyezteti az érintett területen élők, ott tartózkodók, valamint akár a tágabb környezetben élők egészségét, valamint az esetleges kimosódással, illetve leülepedéssel a környező földtani közeget (talajt) is.

A határmenti területen szerpentinitet bányásztak, amely kőzet egyik természetes szálás megjelenési formájú ásványi összetevője lehet a krizotil (fehér azbeszt); a kőzet mállása, aprózódása nyomán levegőbe kerülő ezen ásványi összetevőjének belélegezése vezethet egészségkárosodáshoz (rákkeltő hatás).

Az érintett osztrák bányák üzembiztonsági előélete már korábban is súlyos aggályokat vetett fel: 2008-ban egy 25 kg-os kiszerezésű, alomként értékesített terméket kellett visszahívni a piacról az egyik bányában mért kiugró azbesztkoncentráció miatt. Ezen előzmények tükrében feltételezhető, hogy a bányából kikerült anyag veszélyessége és a felhasználás kockázatai az üzemeltetők és a forgalmazók előtt szakmailag ismertek lehettek. Emellett a jelen esetben útalapként használt kőzúzalék tulajdonoságai (keménysége, mállási hajlama) az ilyen alkalmazásra alkalmasság tekintetében is kérdéses.

A köztudatba a probléma a **Greenpeace ez év januári jelzésével** kezdődött, amikor burgerlandi és magyarországi, vegyes helyeken vett mintáknál (játsszóterek(!), ipari területek, parkolók) kimutatták azbeszt jelenlétét: **a minták nagy része több mint 50%-ban tartalmazott jobbára tremolit típusú azbeszttet.** (Belélegezve 1-es kat. rákkeltő az emberi szervezetben.)

Vélhetően ehhez köthetően érkeztek lakossági bejelentések a Vas Vármegyei Kormányhivatalhoz, amely méréseket rendelt meg. A gyanú 2026 áprilisának közepén igazolódott, amikor az **akkreditált laboratóriumi vizsgálatok megerősítették**, hogy a mintákban az egészségügyi határértéket többszörösen meghaladó azbesztkoncentráció található.

A szennyezés a jelenlegi információk szerint kb. 12 km-nyi utat (mintegy 35 utcát) érint, ami több, mint ezer embert jelent, családi házas övezetben (és a hasonló felhasználással az érintett települések száma folyamatosan növekszik). Út alapnak szánták, 25-35 cm vastagon terítették le, így eltávolítás esetén kb. 40 cm mélységig eltávolítandó, ami kb. 60-100 ezer tonnányi anyag az oladi plató esetében.

A mostani száraz és szeles időjárás miatt kialakult fokozott porzás közvetlenül fenyegeti a közeli lakóházak lakóit, ezért a városvezetés azonnali intézkedésként igyekszik a porfelverődést megakadályozni: **lezárták az érintett utcákat a gépjárműforgalom elől (csak a lakók hajthatnak be, sebességkorlátozással) továbbá a városban vélelmezhetően hasonló zúzottkővel borított 19 parkolóhely használatát is megtiltották. Emellett folyamatos locsolást rendeltek el a területen, és megkezdték az előkészületeket a burkolat speciális kötőanyaggal történő ideiglenes lefedésére.** Továbbá nem javasolják a kint tartózkodást.

A polgármester (Nemény András) ezenkívül rendkívüli közgyűlést hívott össze, ahol döntés született a **helyi veszélyhelyzet kezdeményezéséről**, lehetővé téve a gyorsabb hatósági intézkedéseket és az állami források bevonását. Megkeresték Navracsics Tibor leköszönő közigazgatási és területfejlesztési minisztert, aki ígéretet tett a „vis maior” keret megnyitására. Az új OGY képviselőt (Rápli Róbert, Tisza) is bevonták.

Szakmai álláspont

Rövidtávon a már alkalmazott intézkedések további fenntartása a kárenyhítés érdekében:

- a kiporzás lehetőségének mérséklése, az érintett felületek locsolása,
- forgalomkorlátozás,
- érintettek számára védőeszközök biztosítása,
- monitoring felállítása, rendszeres mérések.

Középtávon, szintén kárenyhítésként:

- olyan burkolási/stabilizálási megoldások, amelyek a hulladékmennyiségét minimalizálják, későbbiek során részét képezhetik az in-situ megoldásnak.
- Részletes költséghatékonysági vizsgálat és kockázatbecslés, a szóba jöhető beavatkozások komplex vizsgálata, figyelemmel az eltérő területeken (pl. használat szerint) kombinált megoldások alkalmazására.
- Ütemterv készítése, mely prioritási listában (pl. területhasználat függvényében) fogalmazza meg a feladatokat.

A hosszú távú megoldást kizárólag a teljes kármentesítés jelentheti. A szóba jöhető megoldások:

Elszállítás (ex-situ): mivel 60-100 ezer tonna veszélyes hulladéknak minősülő közetről van szó, a becsült költség a mentesítés, elszállítás és lerakás költségeivel együtt több

milliárd forint körül járhat (az ismert in-situ megoldások minimum kétszerese), amelyen felül további költségként jelentkezik az elbontott utak megépítése és az érintett területek helyreállítása;

Helyben történő stabilizálás (in-situ):

- Korábban eredményesen alkalmazásra került magas portartalmú, fluoridtartalmú hulladékok esetén a hulladékanyag közvetlen, kisnyomáson injektált túlhígított, aromás oldószermentes bitumennel való áztatása, bevonása. (A túlhígított bitumen behatol a kőzet repedéseibe, magába foglalja a port is, képes behatolni a zúzalékba, a lágyítószer párolgásával ragacsos bevonatot hagy, amit a forgalom sem bont meg jelentősen.) Ez minimális, néhány százalékos anyagmennyiség növekedést okoz, ami lényeges szempont, ha hosszabb távú beavatkozási terv alapján mégis elszállításra kerülne sor. Amennyiben helyben marad a korábban leterített ágyazat vagy járóréteg, akkor az akadály nélkül aszfaltozható. (Mivel azbeszt esetén nem kipróbált, ezért tesztelés és dózismeghatározás szükséges.)
- Cementes beágyazási technológia alkalmazása: a cementadalékolás a szakirodalom szerint akár 10-30% is lehet. Ez esetben az elterített, tömörített zúzottkő ágyazat manipulációja szükséges, amivel lokális, átmeneti terhelés növekedés jár a beavatkozás idején.

A városi közgyűlés jóváhagyta számlahitel felvételét a költségekre.

Az utak a város tulajdonában vannak, de üzemeltetésük a Szombathely-Olad Plató Víziközmű Társulat feladata.

Más települések (pl. Bózsok – itt a jelenlétet a bevezetőben említett Greenpeace mérés igazolta – vagy Kőszeg) is érintettek lehetnek.

A környezetvédelmi szakma (KSZGYSZ és MAKSZ) az alábbi szempontok mérlegelését tartja elengedhetetlennek a veszélyhelyzet megszüntetéséhez szükséges intézkedések meghatározásakor:

- Jogi aggályok: Az azbeszttartalmú anyag(?) (mely 0,1 m/m% felett már veszélyes hulladéknak minősülne) feltehetően jogellenesen került kereskedelmi forgalomba és beszállításra az országba (egyébként ismert, hogy milyen projekt, kivitelezés, jogügylet stb. révén?). A helyben hagyás – megfelelő stabilizálás, elszigetelés nélkül – precedenst teremthet és jogi kérdéseket vet fel a felelősségre vonás során. Az ügyben büntetőjogi feljelentés nyomán megkezdődött az eljárás a magyar és az osztrák oldalon egyaránt.
- Környezeti és egészségügyi kockázat konzerválása: Mivel az azbeszt hazánkban természetes módon jelentős mennyiségben nincs jelen, a változatlan helyben hagyás mesterségesen előidézett környezeti kockázat elfogadását jelenti. A környezeti kockázat (levegőszennyezés) a jelenlegi helyzetben közvetlenül

veszélyezteteti az ott élők egészségét, azaz egészségügyi kockázatot is jelent. A burkolat későbbi sérülése (kátyúk, közműjavítások) esetén a szennyezés bármikor újra aktiválódhat, ezzel a veszélyes anyagnak való kitettség mind a beavatkozást végzők, mind a lakók vonatkozásában ismét realizálódhat. A helyben hagyással a kockázat évtizedekre, vagy akár tovább is fennáll. Kockázatos lehet, hogy veszély realizálódása ilyen időtávon eltűnhet és ismétlődik az expozíció egy ismételt beavatkozással (pl. útpálya áthelyezés).

- Az anyag jelenléte az érintett övezetben az ingatlanok értékcsökkenéséhez, a lakosság elvándorlásához és a turizmus visszaeséséhez vezethet.
- Szabályozási reform: Az eset rávilágít arra, hogy a veszélyes anyagok felhasználásának és forgalmazásának, a kármentesítési és azbesztmentesítési szabályozás módosítása, valamint az ellenőrzési folyamatok szigorítása társadalmi érdek, továbbá arra, hogy a váratlanul előforduló környezeti vészhelyzetek megnyugtató finanszírozására megoldást kell találni

Javaslatok

Döntés az in-situ vagy ex-situ végleges megoldás mellett.

A jelenleg fennálló, folyamatos veszélyeztetés egészségügyi és környezeti kárként kezelése, azonnali (átmeneti) kárenyhítési és kockázat-csökkentési beavatkozások elrendelése és elvégzése a rendelkezésre álló állami havária-elhárítási források terhére. (minimum ideiglenes takarás).

A stabilizálásra és takarásra a kivitelező gyorsított eljárásban történő kiválasztása.

További biztonsági intézkedések:

- További károsultak felmérése, s a további lépések egyértelmű kommunikálása.
- Ott dolgozó közműcég (E-ON, Magyar Posta stb.) dolgozók tájékoztatása.
- Gyors monitoring-rendszer kialakítása.
- Tartós környezeti kár bejegyzése az utak tulajdoni lapjaira.

Felajánlások

- A KSZGYSZ tagcégeinek, munkacsoportjainak szakértői támogatása és tapasztalatainak megosztása.
- Igény esetén részvétel a monitorozásban, a tervezésben és a kivitelezésben.
- Osztrák szakértői szervezet megkeresése: NICOLE-on keresztül keressük meg őket.
- Segítség jogértelmezési és jogérvényesítési kérdésekben, felelősségi kérdések tisztázásában.

Nemzetközi kitekintés

Az amerikai US EPA az azbeszt szennyezett területek felméréséről, kockázat alapú kezeléséről szóló keretrendszert készített, mely a 4. mellékletben letölthető. Honlap: <https://www.epa.gov/asbestos>

Linkgyűjtemény

Érintett bányák: <https://greenpeace.at/news/asbest-ostoesterreich/>

Összegző cikk a jelenlegi helyzetről: <https://infostart.hu/belfold/2026/04/21/azbeszt-szombathelyen-a-varos-veszelyhelyzet-elrendelesere-keszul#>

Cikk a szakvélemény linkjével: <https://telex.hu/belfold/2026/04/14/szombathely-oladi-plato-varosresz-azbeszt-aszfalt-szennezes>

<https://hungarytoday.hu/health-emergency-in-the-west-asbestos-laced-crushed-stone-found-in-residential-streets/>

<https://telex.hu/techtud/2026/04/27/azbeszt-szombathely-olad-plato-weiszburg-tamas>

Mellékletek

1. melléklet: **Szakértői vélemény – Útburkolati kőzet azbeszttartalmának, valamint környezeti levegő szervesetlen szállórost (azbesztrost) koncentrációjának vizsgálata**

[szakertoi-velemeney.pdf](#)

szakertoi-velemeney.p
df

2. melléklet: **AJBH – azbeszttartalmú építőanyag bontása miatti környezetveszélyeztetés (2023)**

LINK: [Jelentés a jegyző birtokvédelmi eljárásával, azbeszttartalmú építőanyag bontása miatti környezetveszélyeztetéssel összefüggésben 1628_2023.pdf](#)

3. melléklet: **AJBH – Lőrinci azbesztcementgyár bontása (2018)**

LINK: [Közös jelentés a Lőrinci Cementgyár bontása ügyében 2373_2018.pdf](#)

4. melléklet: **EPA – Framework for Investigating Asbestos-contaminated Superfund Sites (2008)**

LINK: [US EPA_175329.pdf](#)